

apropa cultura

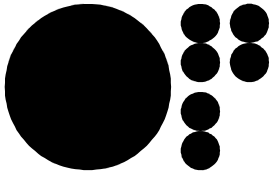
Dossier pedagògic

Dansa

Autors: Toni Jodar i Cesc Gelabert

Aquesta documentació ha estat elaborada després de
la sessió de formació Educa amb l'Art del 9 de març 2013

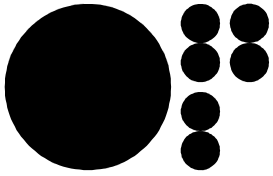
viure la dansa dels 0 als 99

PROJECTES EDUCATIUS DEL CONSORCI MERCAT DE LES FLORS

MERCAT DE LES FLORS - GRANER

Cristina Alonso – Coordinadora del Graner
Judith Bombardó – Acció cultural/projectes de públics
Montserrat Ismael – Coordinadora programes educatius

DEPARTAMENT DE CONTINGUTS

INTRODUCCIÓ

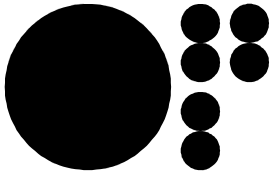
Amb més de 25 anys d'història, el Mercat de les Flors és d'ençà el 2007 un consorci públic destinat a la dansa i a les arts del moviment. Actualment està considerat un centre de referència per a la investigació, producció, creació i difusió de la dansa i les arts del moviment.

A més d'oferir una programació que representi la pluralitat de la dansa, amb una programació eclèctica de companyies nacionals i internacionals, el Mercat desenvolupa un important projecte pedagògic que té per objectiu la promoció i integració de l'experiència artística, educativa i estètica per als diferents públics i col·lectius socials.

Els projectes de formació i educatius han conformat, sense cap mena de dubte, una identitat singular al Mercat; generen moltes de les accions de l'àrea de continguts, amb una aposta de programació i coproducció d'espectacles i d'activitats de la màxima qualitat, rigorosa, oberta i personalitzada.

Entre l'oferta, el Mercat treballa de manera permanent campanyes i projectes familiars, escolars, de caràcter intergeneracional, i projectes comunitaris. Tots ells són part de la nostra acció educativa i social.

Avui, la integració en el sí del consorci de la gestió del centre de creació del Graner ha obert noves possibilitats de desenvolupament dels nostres programes de públics.

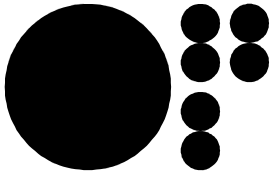

A QUI ENS DIRIGIM **Dels 0 als 99 anys**

Hem volgut titular el nostre projecte amb un “Viure la Dansa, dels 0 als 99”. Són dos conceptes que poden resumir l’acció educativa i cultural del projecte del Mercat de les Flors.

Viure la dansa, des de l’experiència estètica i el coneixement més profund del llenguatge, dels seus dispositius, codis i eines de la seva expressió; creant estratègies creatives i desacomplexades per acollir a tothom, donant format divers a les activitats que oferim per tal de donar resposta a les diferents sensibilitats, amplituds i necessitats dels públics.

- Oferta escolar dels 0 als 18 anys.
- Col·laboració amb altres nivells educatius, de treball social i centre recursos: voluntat de treball en xarxa.
- Obrir-nos al barri. Política de proximitat.
- Formació als formadors: cursos específics i oferta de cursos homologats de formació permanent al professorat.
- Altres activitats de context: conferències, col·loquis.

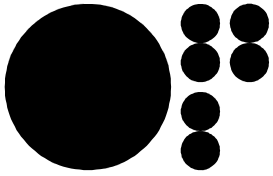

L'INFANT EXPECTANT Participar en la formació del seu criteri

En aquest marc, i des de fa set anys, la programació i l'oferta educativa específica que oferim al públic més petit i jove té un lloc preferent en la nostra activitat. Procurem innovació i rigor, amb una programació que busca l'excel·lència artística i pensada igualment per als adults dels més petits, els educadors, la família i l'escola.

La nostra voluntat és fer possible una relació prometedora i plaent de l'infant amb la dansa, i participar en la formació del seu criteri. L'organització i coproducció, durant les últimes set temporades, d'espectacles, pràctica artística a l'aula, tallers escolars, tallers intergeneracionals, converses i col·loquis... conduïts per coreògrafs professionals, són una mostra del contingut de les nostres línies de programa.

Sens dubte han conformat una identitat del Mercat; conformada, tot sovint, per esdeveniments modestos, però de continuïtat; per unes accions callades però necessàries i de clar suport i compromís amb l'educació, i en particular als docents, tutors, educadors i a la xarxa de centres escolars.

EL CONTEXT, UNA CONSTANT EVOLUCIÓ I ADAPTACIÓ DELS NOSTRES PROGRAMES EDUCATIUS

[2006-2008]

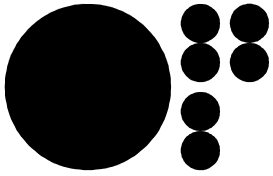
D'obertura i presentació al món escolar amb una distribució àmplia oferint un programa i uns recursos primers per fer una aproximació prudent a la comunitat: programació d'espectacles, sessions de diàleg amb l'artista, i formació pels docents. La presentació al sector educatiu va significar també el buscar les complicitats amb els estaments administratius amb competència educativa. Va ser en aquesta fase primera que es va projectar i crear la maleta didàctica, la qual havia d'esdevenir el recurs principal de treball amb docents i infants; aquesta eina dirigida als tutors i a l'aula donava forma i contingut *curricular* a la nostra proposta pedagògica.

[2009-2011]

Aquesta fase va ser la de la **consolidació del projecte educatiu en el seu contingut**, el qual hem anat corregint i adequant a la realitat escolar i en distribució (espectacles, curs de formació, eines i recursos..). En aquesta fase vam obrir i iniciar els projectes **comunitaris** i de **participació**.

[2012- 2014]

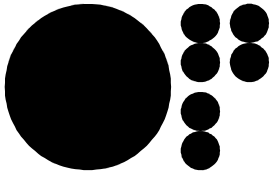
Amb l'entrada del Graner en el sí del Mercat de les Flors, els projectes educatius, comunitaris i socials del Consorci incrementen la seva acció al voltant de les residències i projectes de creació que acull el Graner. L'atenció al territori i també l'elaboració de programes específics per les escoles bressol són dues de les línies de treball preferent.

EL LLOC I EL VALOR DE LA DANSA EN L'EDUCACIÓ

Objectius

- Descobrir i participar dels programes del Mercat de les Flors i del Graner per formar-ne part.
- Valorar, desenvolupar i formar espectadors amb esperit crític.
- Desvetllar els interessos artístics i culturals dels infants, joves i professors.
- Potenciar els projectes personals i professionals que permetin establir itineraris d'educació i aprenentatges cap a l'art.
- Fomentar, provocar i desenvolupar en el docent una curiositat davant de la dansa així com també d'altres expressions artístiques amb la finalitat de motivar una actitud creativa a cadascun dels seus alumnes.
- Identificar i utilitzar les formes de comunicació expressives corporals, tot desenvolupant el sentit estètic i creatiu.
- Aprendre i descobrir noves metodologies i recursos per introduir la dansa a l'escola.
- Entendre i valorar la dansa com una forma d'expressió i comunicació.
- Entendre i gaudir de la dansa com un valor.

PROJECTES I PROGRAMES

De 0 a 5:

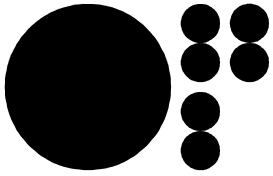
✓ **Festival *El més petit de tots* – Coproducció**

Un aparador que vol mostrar creacions artístiques de qualitat i de proximitat, experiències a l'aula i diàleg amb intèrprets i artistes. Vol ser un referent per aquest sector artístic tan poc desenvolupat en el nostre país. Dirigit a nens de 0 a 5 anys.

De 6 a 12:

✓ **Projecte *Dan Dan Dansa* per escolars i famílies**

- Programació d'espectacles
Espectacles específics per escolars i públic familiar recomanats per edats.
- Maleta
Un recurs pedagògic que proposa unes activitats definides recollides en un dossier pedagògic i en uns materials diversos que ajuden a potenciar la creativitat i la imaginació a l'aula. Estant determinades per edats i per cicles educatius.
- Curs per al professorat
Acull professorat de tots els nivells educatius -escola bressol, educació infantil, primària i instituts- i se celebra habitualment dins el segon trimestre escolar amb l'objectiu de formar i donar recursos per introduir el llenguatge de la dansa a l'aula.
- Mitja horeta abans – sessions en cap de setmana - familiars
Petita introducció a l'espectacle de dansa per a les famílies assistents, des d'una vessant més pràctica buscant una relació amb el món del moviment en general o amb una temàtica de l'espectacle en concret.

De 12 a 18:

✓ **Grada Jove**

Un programa propi del Mercat de les Flors on presentem, en horari escolar, creacions contemporànies a alumnes de secundària. Són sessions pròximes i amenes, amb un format de treball i assaig, per entendre i descobrir el procés de composició d'un espectacle de dansa. Dirigit a joves estudiants de Cicle Superior de Primària, Secundària, Batxillerat i cicles formatius per descobrir, apropar i dialogar amb creadors escènics.

✓ **Jornada Jove de Creació Artística – àmbit Barcelona**

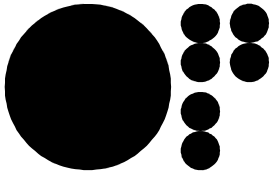
Un projecte de pràctica artística dirigit als centres d'educació secundària i batxillerat públics de Barcelona. Organitzat per l'Institut d'Educació de Barcelona (IMEB), el Mercat de les Flors i l'Institut del Teatre. Amb més de vuit anys d'història, es va crear amb l'objectiu primer d'apropar el llenguatge del moviment i la dansa contemporània al públic jove. El projecte es presenta com una eina educativa pel professorat però sobretot s'introdueix com una vivència i experiència positiva, tant personal com col·lectiva, per a l'alumnat dels instituts d'ensenyament secundari de la ciutat. El projecte va fer un salt endavant el curs 10-11 amb la incorporació a la direcció artística pel termini d'un any d'un coreògraf professional elegit per concurs públic.

✓ **Tots dansen – àmbit Catalunya**

Està basat en l'actual Jornada Jove de Creació Artística. Un projecte que ha d'esdevenir l'extensió territorial del primer d'àmbit barceloní, a tot Catalunya. Està organitzat pel Mercat de les Flors, Consorci Transversal- Xarxa d'Activitats Culturals i tres teatres de tres municipis: Teatre Monumental de Mataró, Teatre Auditori de Granollers i Teatre Principal d'Olot.

✓ **Creadors En residència als Instituts de Barcelona**

Un programa de l'Institut de Cultura de Barcelona i del Consorci d'Educació de Barcelona, ideat en cooperació amb l'associació A Bao A Qu. En Residència introdueix la creació contemporània als centres públics d'educació secundària de la ciutat, a través del contacte directe i continuat d'un creador/a amb els estudiants. La coreògrafa, ballarina i pedagoga Àngels Margarit és la creadora resident a l'institut Joan Coromines del barri de La Bordeta. El seguiment del treball del creador i l'assessorament a l'institut va a càrrec del Graner.

Per a famílies:

A més de les activitats per a famílies inclosos en els anteriors programes, el Graner proposa:

- ✓ **Estades Artístiques**

Durant les **vacances escolars** de Nadal i Estiu, el **Graner** proposa unes estades artístiques per a nens, nenes i famílies. És un procés d'aprenentatge creatiu on és coniu amb un artista o companyia per descobrir altres maneres de relacionar-se mitjançant l'art del moviment.

- ✓ **Tallers Intergeneracionals**

Un diumenge de cada mes es convida a un artista resident o vinculat al Graner per a què comparteixi en família el seu treball. D'aquesta manera s'acosta l'obra de l'artista i/o coreògraf als pares, mares, nens i nenes del barri de la Marina i de la resta de la ciutat de Barcelona.

GELABERT AZZOPARDI

companyia de dansa

L'enigma del moviment

programa de formació

fotos Sonia Balcells

L'enigma del moviment

L'enigma del moviment, és una activitat social i integradora que oferim com un programa de formació, divulgació i benestar, destinat a un ampli sector de col·lectius com a alumnes d'escoles de secundària i d'universitats, mestres de primària i secundària, grups de persones majors (d'una certa i incerta edat), grups amb dificultats d'aprenentatge, esportistes i practicants de dansa; gent de tots els tipus que vulguin mantenir-se en forma i viure una vida saludable, entre els quals també es troba el públic, els afeccionats a la dansa.

L'objectiu del curs és introduir als participants en una visió del moviment des de i per a la vida, relacionat amb les seves formes artístiques però utilitzada per al nostre benestar i salut. La dansa és essencialment una consciència, habitar el cos amb el cor i la ment. Un moviment amb sentit i emoció que ofereix moltes opcions per al creixement personal, per mantenir-se en forma o poder comunicar-se, per a aquest espai lúdic i de fantasia que ens pot potenciar.

Al mateix temps ens introduïm en el moviment com a forma d'art, de somni compartit en estat de vigília i relacionat amb les altres arts.

A partir d'aquesta introducció s'obre la possibilitat que els participants prenguin consciència del moviment i l'integrin en les seves vides, bé per si mateixos, com una rutina diària personal, o en activitats de grup, ja siguin noves o les que practiquin habitualment.

Existeix una versió específica per al públic de dansa, per als espectadors creatius, per ajudar-los i donar-los l'oportunitat d'endinsar-se en l'enigma del moviment i d'aquesta manera que pugui gaudir més de la seva condició d'espectadors. Si els espectadors no perceben el que veuen com a art, l'art no existeix, doncs no n'hi ha prou amb la presència del ballarí.

Aquest curs també és apte per alumnes de dansa o ballarins professionals, sigui quin sigui el seu nivell, perquè els pot servir per mantenir-se en contacte amb les essències d'aquesta disciplina artística.

A partir d'aquesta descripció genèrica, l'activitat varia la seva presentació segons els diferents col·lectius, o sigui, es dissenya a la carta en funció de quins siguin els destinataris.

El programa inclou elements com:

- Endinsar-se en el propi cos. Entorn un concepte vertebrador que n'hi dic: la simfonia de les articulacions, ens endinsem dins de nosaltres, qualificant la nostra percepció i l'ús del nostre cos, com si el transforméssim en un instrument.
- Entorn del principi anterior hi anem afegint capes, incloent les energies, les percepcions lligades als sentits, les emocions, la imaginació i el resta de processos mentals.
- Un moviment individual de serenitat, de equilibri i contrapès. Gairebé com una meditació.
- Un exercici més físic, amb estiraments i renovació d'energia, que no t'obligui a fer un gran esforç mental.
- Seqüències o exercicis a través dels quals ens puguem expressar lliure i espontàniament. Que puguem expressar emocions, idees o imatges.
- Un exercici de memòria, d'activar els sentits, d'estimular la connexió de les diferents parts del ésser.

- Un diàleg amb un altre. Improvisacions pautades entorn un patró senzill, clar i que permeti establir una comunicació entre els participants .
- Seqüències o exercicis col·lectius. Coreografies, noves o del repertori de la companyia, rituals laics que ens permetin sentir-nos junts, alliberar l'energia, activar els sentits, jugar.
- A través de tot lo anterior ens anem submergint dins de la cultura del moviment i la cultura en general.

Direcció artística **Cesc Gelabert Lydia Azzopardi**

Intèrprets **Cesc Gelabert i ballarins de la companyia**

Assistent de Cesc Gelabert **Toni Jodar**

Professor **Cesc Gelabert**

CESC GELABERT Barcelona *codirector / coreògraf / ballari*

Gelabert és un dels coreògrafs i ballarins espanyols més influents del moment. Com a artista emblemàtic i enormement versàtil que és, ha contribuït de manera notable a la creació d'una cultura de la dansa a Espanya.

Ballari, coreògraf i director, Cesc Gelabert neix a Barcelona. Comença els seus estudis de dansa en 1969 quan una amiga el posa en contacte amb l'estudi d'Anna Maleras, on ella assisteix com alumna. Aviat entra a formar part del grup d'Anna Maleras i a rebre classes de jazz, contemporani i altres tècniques, alhora que comença a experimentar amb les seves pròpies coreografies.

No deixa de cultivar la seva afició pel futbol i de jugar tots els caps de setmana com capità del seu equip. Simultàniament, comença la carrera d'arquitectura a la Universitat Politècnica de Barcelona, carrera que, després d'anys d'estudi, decideix abandonar per a dedicar-se a la dansa.

La seva primera coreografia la realitza l'any 1972, i un any més tard crea el seu primer solo *Acció – 0*, en col·laboració amb F. Amat, mentre actua, durant algunes nits, a cabarets i continua rebent classes de jazz i contemporani de professors internacionals. El seu professor preferit era Matt Mattox, de qui va rebre classes a Londres.

Altre cop a Barcelona, en 1976, crea *Acció I* amb Toni Gelabert i F. Amat. Tant aquesta obra com *Acció 0* es presenten sota la denominació d'Espai de Dansa a la Sala Vinçon i al Teatre Lliure de Barcelona, i a altres espais.

En 1977, amb Espai de dansa presenta *Ver-estiu-automne-ivern-1*, obra per a set ballarins, al Saló Diana de Barcelona.

L'any 1978 decideix anar a Nova York, on viurà durant dos anys, i coneix de primera mà l'escena dansística de la ciutat. Durant aquest temps, alterna treballs diversos i actuacions amb la creació d'obres col·lectives amb ballarins postmoderns i nous solos per a ell. *My Old Corduroy Suit* es presenta al teatre Kitchen i va tenir una bona rebuda, cosa que el va permetre esdevenir membre actiu de la comunitat de dansa de Nova York.

L'any 1980, de tornada a Barcelona, comença a col·laborar amb la ballarina Lydia Azzopardi, actuant arreu d'Espanya i en festivals de França i Itàlia. El seu centre de creació fou La Fàbrica, un important local de dansa de Barcelona dirigit per Toni Gelabert i Norma Axenfeld.

El 1985 Gelabert i Azzopardi funden la companyia que duu el seu nom i presenten *Desfigurats*, la seva primera producció de dansa de gran format. La companyia es consolida i s'estableix definitivament a Barcelona. Simultaneament, Fabià Puigserver, fundador del Teatre Lliure de Barcelona, invita a la companyia a associar-se i realitzar coproduccions i llargues temporades d'exhibició. L'any 2003 Gelabert Azzopardi Companyia de Dansa passa de ser companyia associada a companyia resident del Teatre Lliure, fins l'any 2012.

El 1987 i 1988 crea dues obres: *Rèquiem* (Verdi) i *Belmonte*. La música d'aquesta última és una composició original de Carlos Santos, amb qui havia col·laborat a Nova York. L'artista Frederic Amat va ser l'encarregat de dissenyar els decorats i el vestuari. Totes dues obres es converteixen en peces emblemàtiques de la història de la dansa a Espanya.

La companyia realitza una gran gira per molts teatres d'Espanya i actua en els festivals més importants d'Europa, Amèrica i Àsia.

Cesc Gelabert desenvolupa un llenguatge íntimament relacionat amb un estil molt personal i una presència poderosa com a solista en l'àmbit internacional.

A mesura que la companyia creix, el llenguatge coreogràfic va adquirint un estil homogeni. Es contracten ballarins d'àmbits diferents, tots ells amb una formació tècnica sòlida i un vocabulari que era pura forma dansística. Juntament amb la companyia, Gelabert continua creant solos per a ell en col·laboració amb artistes de tots els àmbits.

A finals dels anys vuitanta, mentre actua al Festival d'Ais de Provença, coneix Nele Hertling, directora del Teatre Hebbel de Berlín. Aquesta trobada marca l'inici d'una relació llarga i productiva: la companyia Gelabert Azzopardi es converteix en coresident del Teatre Hebbel, col·laboració que finalitzaria l'any 2003.

Durant aquest període llarg en què viu entre Barcelona i Berlín, Gelabert coneix el coreògraf alemany Gerhard Bohner i descobreix la seva obra. Entre ells dos es crea un lligam, ja que tots dos són solistes i es tenen una admiració mútua. Després que Bohner morís el 1992, Gelabert decideix reconstruir i interpretar la seva obra *Im Goldenen Schnitt I/II*, dues versions d'un solo que desenvolupa a partir de les seqüències de vídeo de Cosima Santoro.

Ben aviat presenta *Im Goldenen Schnitt I* en els festivals més importants de l'escena internacional i el solo obté un gran èxit. No hi ha dubte que el resultat de la combinació de la coreografia de Bohner i la interpretació de Gelabert converteixen aquesta obra en una experiència singular i inoblidable.

L'any 2010 reconstrueix i interpreta un tercer solo de Bohner, *Schwarz Weiss Zeigen*.

En el Grec 2010 presenta amb Frederic Amat l'espectacle *KI*, una coproducció del Festival de Barcelona i el Yachiyozu Centenary Committee de Yamaga, Japó. Un any més tard, a l'edició del Grec 2011, estrena *La muntanya al teu voltant*, un muntatge de Gelabert Azzopardi per a dotze ballarins de la companyia i dotze sardanistes.

Cesc Gelabert ha creat el solo *In a Landscape* per a Mikhail Baryshnikov. Ha realitzat encàrrecs per David Hughes, Balletto di Toscana, Tanztheater Komische Oper, Ballet Gulbenkian, Larumbe Danza i Hermès.

A més, ha col·laborat amb grans personalitats de les arts escèniques com ara Fabià Puigserver, Núria Espert, Jorge Lavelli, Montserrat Caballé, Milva, Gerardo Vera, Pilar Miró, Lluís Pasqual, Emilio Sagi, Carles Santos, Frederic Amat, Mario Gas, Julia Migenes Johnson, José Maria Sánchez-Verdú, Kanjuro VII, Lorenzo Mariani i Giancarlo del Monaco, entre altres.

LYDIA AZZOPARDI Gran Bretanya *codirectora / disseny vestuari*

Després de completar els estudis a la London Contemporary Dance School, desenvolupa la seva carrera com a ballarina i intèrpret col·laborant amb diversos coreògrafs, com ara Robert North, Jane Dudley, Bob Cohan i Ana Sokolow i Janet Smith.

En qualitat de mestra ensenya dansa contemporània a l'Òpera de Zuric i a l'escola Mudra de Maurice Béjart, a Brussel·les, on figura com a professora resident. A Roma col·labora amb Lindsay Kemp a *A Midsummer Night's Dream*, com coreògrafa i mestre. Posteriorment, imparteix cursos de composició i improvisació a l'Institut de Teatre de Barcelona, i en varies ciutats d'Europa.

L'any 1980 Lydia Azzopardi inicia la seva col·laboració amb Cesc Gelabert, actuant internacionalment amb la seva companyia, que formen a Barcelona, l'any 1985. A més a més de codirectora e intèrpret, participa en qualitat de dissenyadora de vestuari i estilista en la majoria de les produccions de la companyia.

També ha dissenyat per a la Komische Oper, el Balletto di Toscana, el Ballet Gulbenkian, i Mikhail Baryshnikov, per qui va crear el vestuari del solo que Cesc Gelabert creà per al ballarí.

Col·labora en produccions de teatre, cinema, vídeos i òpera, a la vegada que imparteix conferències sobre disseny de vestuari per a la dansa. De forma esporádica, participa com intèrpret en projectes d'altres creadors.

Ha col·laborat amb personalitats com, Fabià Puigserver, Jorge Lavelli, Montserrat Caballé, Milva, Gerardo Vera, Pilar Miró, Lluís Pasqual, Emilio Sagi, Carles Santos, Frederic Amat, Julia Migenes Johnson i Lorenzo Mariani, entre d'altres.

L'any, 2006, guanya el *Premi Ciutat Barcelona* i el *Premi FAD Aplaudent Sebastià Gasch 2005-2006*, pel disseny de *Psitt!! Psitt!!* i *Caravan*.

GELABERT AZZOPARDI COMPANYIA DE DANSA

La producció de l'espectacle *Desfigurats* (1985), marca l'inici d'una trajectòria integrada per més de trenta obres que Cesc Gelabert ha coreografiat per a la companyia, entre peces de grup i diversos solos dels quals ell n'és l'interpret. La companyia desenvolupa les seves activitats com una companyia de dansa contemporània internacional amb base a Barcelona.

Des de l'any 1987 és companyia associada del Teatre Lliure de Barcelona, i l'any 2003, fins el 2012, es converteix oficialment en resident d'aquest teatre, que coprodueix i presenta les noves produccions.

El Hebbel Theater de Berlín ha estat principal coproductor i soci durant un llarg i fructífer període que ha permès a la companyia realitzar molts projectes i presentar el treball de Gelabert a Berlín.

Gelabert Azzopardi ha funcionat com una estructura autònoma i independent que rep recolzament i ajut econòmic de la Generalitat de Catalunya, de l'Ajuntament de Barcelona i del Ministeri de Cultura d'Espanya.

Cesc Gelabert marca l'estil amb la seva visió personal del moviment. Els seus conceptes s'adapten i es treballen sobre el ballari, sense que aquest perdi la identitat personal com intèrpret.

Al llarg de la seva trajectòria, Cesc Gelabert i Lydia Azzopardi han contractat artistes de diferents àmbits que comparteixen una sòlida formació tècnica, posant èmfasi en l'autenticitat del moviment i de la interpretació. Les coreografies s'inspiren en diversos temes i no expliquen històries lineals.

La companyia s'ha creat una alta reputació al llarg dels anys que li ha permès arribar a una audiència amplia i diversa. L'objectiu és crear qualitat i portar la dansa a un públic més ampli possible.

PREMIS

1983 **Premi Nacional de Dansa de Catalunya.**

1987 **Premi Ciutat de Barcelona** per *Réquiem* de Verdi

1992/2003 rep becas del **DAAD (Deutsches Akademischer Austauschdienst) Berlín.**

1994 En reconeixement a la seva aportació artística, es guardonat pel Govern Espanyol amb la **Medalla de Oro al Mérito en las Bellas Artes.**

1996 **Premio Nacional de Danza**, atorgat pel Ministerio de Educación, Cultura y Deporte.

1997 **Premi Nacional de Dansa de Catalunya** atorgat a Gelabert-Azzopardi Cia. de Dansa per la Generalitat de Catalunya

1998 **Medalla FAD-Foment de les Arts Decoratives**, Barcelona.

2000 **Premis Max de las Artes Escénicas** per *Zumzum-Ka* com millor espectacle de dansa i millor coreografia.

2004 **Festival Internacional de Edimburgo Premi Arcàngel** de la crítica, que atorga el diari The Herald per *Arthur's Feet, Viene regando flores...i Glimpse*

2005 **Premis Max de las Artes Escénicas** millor ballari Gelabert 2004.

2006 **Premi Ciutat de Barcelona 2005** per *Psitt!! Psitt!!*

2006 **Premis Max de las Artes Escénicas** millor ballari Gelabert 2005

2006 **Premi FAD Aplaudent Sebastià Gasch** 2005-2006 a Lydia Azzopardi pel disseny del vestuari de *Psitt!! Psitt!!* y *Caravan*

2007 **Premi Públics d'Arts Escèniques de Tarragona a Psitt!! Psitt!!-Viene regando flores desde la Habana a Morón como mejor espectáculo de danza presentado en Tarragona en el 2006**

2011 **Premi a Iniciatives Renovadores** atorgat per l'Obra del Ballet Popular i la Federació Sardanista de Catalunya

2011 **Premi Butaca** al Millor Espectacle de Dansa per *Belmonte*

2011 **Premi AISGE ACTÚA** a Cesc Gelabert per la seva trajectòria artística

PRODUCCIONS GELABERT AZZOPARDI (1986-2012)

1986 **DESFIGURAT**
1987 **RÈQUIEM DE VERDI** *Premi Ciutat de Barcelona*
1988 **BELMONTE**
1991 **BELMONTE (II)**
1991 **EL SOMNI D'ARTEMIS**
1992 **KAALON-KAAKON**
1993 **AUGENLID**
1994 **EL JARDINER**
1995 **ARMAND DUST**
1996 **ARMAND DUST (II) / THIRST**
1998 **ZUMZUM-KA** *Premis Max de les Arts Escèniques*
2000 **USELESS (Information meets boy)/KINEMA**
2002 **8421..**
2003 **VIENE REGANDO FLORES DESDE HABANA A MORÓN** *Premi Max de les Arts Escèniques*
2005 **PSITT!! PSITT!! / CARAVAN** *Premi Ciutat de Barcelona / Premi FAD Aplaudent Sebastià Gasch*
2007 **ORION**
2008 **UNA SETMANA AMB EL PÚBLIC**
2009 **SENSE FI / CONQUASSABIT**
2010 **BELMONTE 1988 (REPOSICIÓ)**
2011 **LA MUNTANYA AL TEU VOLTANT**
2012 **TRANÇ**

SOLOS / CESC GELABERT (1982-2012)

1982 **BUJARALAZ**
1984 **SUSPIROS DE ESPAÑA**
1989 **VASLAV**
1990 **POPS AMB POTES DE CAMELL**
1990 **NINETY-NINE BLOWS**
1994 **MURIEL'S VARIATION**
1996 – 1999 **IM GOLDENEN SCHNITT I / II**, coreografia **Gerhard Bohner**.
Reconstrucció i interpretació Cesc Gelabert.
2002 **PRELUDIS**
2004 **GLIMPSE**
2010 **SCHWARZ WEISS ZEIGEN** coreografia Gerhard Bohner. Reconstrucció i interpretació Cesc Gelabert.
2012 **CESC GELABERT V.O. +**

ALTRES PRODUCCIONS (2010)

KI Cesc Gelabert / Frederic Amat. Coproducció Grec 2010 Festival de Barcelona i el Yachiyoza Centenary Committee

CREACIONS PER COMPANYIES DE DANSA (1995-2006)

1995 **HORTENSIA** Balletto di Toscana
1996 **LUCRECIA STOP** Tanztheater Komischer Oper, Berlín
1999 **FOUNTAIN OF LOVE FRANK ZAPPA TRIBUTE** Balletto di Toscana
2001 **HÈRMES** Madrid , projecte per la firma de moda
2002 **CHARMES** Ballet Gulbenkian
2003 **IN A LANDSCAPE** Solo per **Mikhail Baryshnikov**. (USA)
2004 **THE MEASURER** Solo per David Hughes. (U.K.)
2004 **ARTHUR'S FEET** Espectacle per ballarins escocesos amb dificultats psíquiques, i els balarins de Gelabert Azzopardi. Festival Internacional de Edimburgo
2004 **TRAUM TEXT** Solo en col.laboració amb la compositora Helga Pogatschar
2004 **DÚO** per Larrumbe Danza
2006 **TIRARSE A LA PISCINA** Solo per Larrumbe Danza

COREOGRAFIES PER TEATRE (1985-1987)

1985 **SALOME** Oscar Wilde. (Teatro de Merida) Director: Mario Gas

1987 **EL PUBLICO** F.G. Lorca. (Piccolo Teatro, Milan / Teatro de La Zarzuela. Director: Luis Pasqual

COREOGRAFIES PER ÒPERES (1985-2008)

1985 **LA VERA STORIA**. Luciano Berio (París Opera/Teatro Communale, Florence) Director: Luis Pasqual

1985 **SALOMÉ**. Richard Strauss (París Opera/ Zurich Opera) Director: Jorge Lavelli.

1987 **MEPHISTOPHELES**. Arrigo Boito (Teatro de la Zarzuela, Madrid/ Gran Teatre Liceu, Barcelona. Director: Emilio Sagi

1989 **CRISTOBAL COLÓN**. L. Balada (Gran Teatre Liceu, Barcelona) Director: Tito Capobianco.

1990 **MANON LESCAUT**. G.Puccini (Gran Teatre Liceu, Barcelona) Director: Lorenzo Mariani.

1992 **MACBETH**. G. Verdi (Reggio Emilia, Italy) Director: Lorenzo Mariani.

1994 **DER FREISCHUTZ**. C.M. von Weber (Teatro de la Zarzuela, Madrid) Director: Pilar Miró

1995 **LE ROSSIGNOL**. I.Stravinsky (Teatro de la Zarzuela, Madrid) Director: Simon Suárez.

1998 **AÏDA**. G.Verdi (Gran Theatre Shangai) Director: Lorenzo Mariano

2000 **KURT WEILL** (Teatro de la Zarzuela, Madrid) Director: Gerardo Vera

2001 **SALOME** R.Strauss (Teatro Campoamor, Oviedo, Spain) Director: Emilio Sagi

2001 **OEDIPUS REX** I.Stravinsky (Festival de Granada, Spain) Director: Frederic Amat

2007 **EL VIAJE A SIMORG** José M. Sánchez-Verdú (T. Real, Madrid) Director: Frederic Amat

2008 **MEFISTÓFELES** Arrigo Boito (Teatro Massimo Palermo) Director: Giancarlo del Monaco

Companyia subvencionada per

Generalitat de Catalunya
Departament
de Cultura

GOBIERNO
DE ESPAÑA
MINISTERIO
DE EDUCACIÓN, CULTURA
Y TURISMO

inaem
INSTITUTO NACIONAL
DE LENGUAS ESCOLARES
DE LA REPÚBLICA

Ajuntament de
Barcelona

Amb la participació

institut
ramon llull

Llengua i cultura catalanes

www.gelabertazzopardi.com

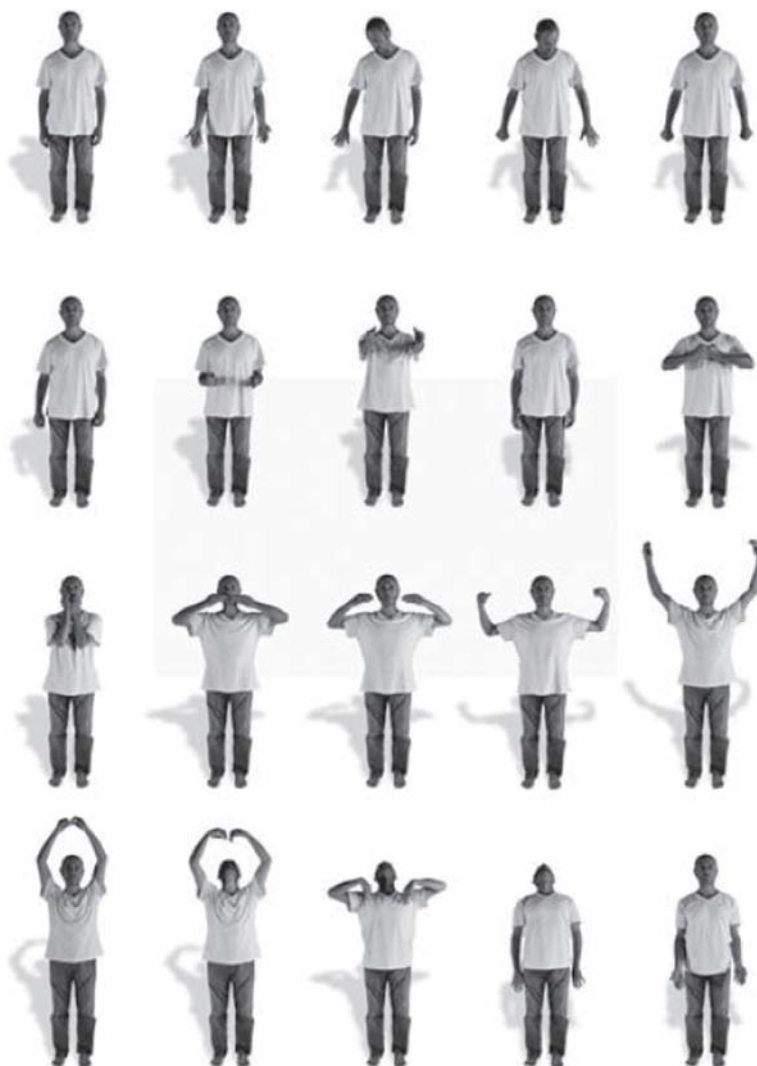
Maria Rosas producció – distribució
produccion@gelabertazzopardi.com

Montse G. Otzet coordinació - comunicació
info@gelabertazzopardi.com

Tel: + 34 93 416 00 68

Dossier actualitzat 17/10/12

Toni Jodar
EXPLICA DANSA

DOSSIER PEDAGÒGIC

Índex

1. Coneix la Dansa, un art universal	3
2. Introducció a la dansa moderna i contemporània	7
3. Alguns protagonistes de la dansa moderna i contemporània	10
4. Els valors de la Dansa	15
5. Aprendre ballant	16
6. Juguem?	19
7. El projecte: Explica dansa	20
8. Entrevista a Toni Jodar	21

1. Coneix la Dansa, un art universal

Què entenem per Dansa?

L'ésser humà va aprendre a ballar abans que a parlar, segons demostren nombros estudis antropològics

La Dansa és un art consistent en expressar-se mitjançant moviments del cos. Es fa servir bé com a forma d'expressió, bé com a interacció social o bé pot estar present en actes espirituals o en altres tipus d'actuacions artístiques. Sabies que l'ésser humà va aprendre a ballar abans que a parlar? Doncs sí. Juntament amb el teatre i la música, la Dansa és una de les tres arts escèniques que existeixen des de l'antiguitat.

Per a identificar què és Dansa cal tenir en compte factors socials, culturals, estètics o artístics que han evolucionat amb la història, i varia des de la Dansa tradicional **més popular a la considerada més sofisticada i culta**, com per exemple el ballet. La Dansa pot ser participativa, social o representada en un escenari perquè el públic la vegi, amb moviments que no comporten cap significat, o bé pot tenir moviments i gestos codificats, com passa en les danses asiàtiques.

En qualsevol cas, les **dances donen forma a idees**, emocions o **conten una història**.

Vols saber més sobre la història de la dansa? <http://ca.wikipedia.org/wiki/Dansa>

“Tots ballem i tots podem gaudir de la dansa”

Què entenem per Ballet?

Origen: finals del segle XV, a partir de les peces de Dansa que es representen als festins de les corts italianes.

Un Ballet és una peça musical composta especialment per a ser interpretada a través de la Dansa. També és el nom popular amb què es coneix la Dansa clàssica en general i les seves coreografies.

Ballet Joan Tena, Fantasia del circo, 1954. Reproducció de Toni Catany.

Tots els moviments de la Dansa clàssica es descomponen en posicions amb una descripció molt acurada i estricta. Totes les posicions de cada part del cos, així com els braços, tenen un nom, que en Ballet sol ser en francès. A la Dansa clàssica les cames estan sempre en "andor" (dehors, veu francesa per dir cap enfora) que significa que les cames uneixen la seva banda de darrera -els talons, la banda de darrera dels genolls, els engonals són completament oberts- en comptes d'estar paral·leles. Els peus sempre estan estirats, com una prolongació de la cama. Les cames i els braços es mouen delicadament. El cap i les mans també ballen. La cara només mostra les emocions que corresponen al personatge que s'interpreta.

Hi ha bàsicament dues escoles, l'anglesa (Royal Academy) i la russa.

Alguns referents a Catalunya: Ricard Moragas, Roseta Mauri, Joan Magrinyà, Joan Tena, David Campos, etc.

Vols saber més sobre el ballet?

<http://ca.wikipedia.org/wiki/ballet>

Què entenem per Dansa contemporània?

Origen: finals del Segle XIX. Hi ha dues corrents, l'europea i l'americana.

Assaig de Caixes (1979) a l'Institut del Teatre, coreografia de Gilberto Ruiz-Lang per a Heura
canvia la projecció del cos a l'espai i la relació, s'incorpora més varietat de punts de projecció en l'espai.

Tot i que inclou els moviments de la Dansa clàssica, a la contemporània el virtuosisme passa a segon pla. També es passa a donar més importància al tronc, que a les cames i als braços. S'incorpora la contracció, la torsió, la fragmentació de braços, pelvis i costelles. D'altra banda, canvia el concepte d'espai, es consideren altres fronts a més a més de la frontalitat, així com també es troben coreografies no únicament en teatres sinó en altres indrets, espais no convencionals (carrer, places, aeroports, museus,..). També

S'incorporen també moviments de la gestualitat quotidiana com per exemple caminar, córrer, etc., i altres tècniques com les arts marcial, la gimnàstica, l'acrobàcia,..., així com altres llenguatges artístics: teatre, circ, música, arts visuals,...

Se sol ballar amb els peus descalços per a sentir millor el terra i sovint s'utilitza roba quotidiana: barrets, pantalons curts, etc.

El ballarí amplia el seu rol d'executor de passos i sorgeixen ballarins i coreògrafs com Marta Graham i Merce Cunningham, entre d'altres, que desenvolupen un particular llenguatge que s'estén arreu del món. Cada país desenvolupa llenguatges propis.

Alguns referents a Catalunya: Cesc Gelabert, Carles Salas, Toni Mira, Maria Muñoz, Mar Gómez, Pere Faura, etc.

Vols saber més sobre la Dansa contemporània?

http://ca.wikipedia.org/wiki/Dansa_contemporània

Què entenem per Dansa espanyola?

Origen: A partir del segle XVI comencen a posar-se els ciments d'aquest estil de dansa.

La Dansa espanyola és un gènere dins de la dansa que inclou quatre modalitats principals: la Dansa espanyola estilitzada, anomenada també Dansa clàssica espanyola, l'escola bolera, els balls populars i tradicionals (Dansa de caràcter) i l'escola flamenca. Sovint es parla també de Dansa espanyola quan es tracta de clàssica espanyola, sobretot perquè els espectacles d'aquesta disciplina poden incloure

José de Udaeta en una classe a l'Institut del Teatre (1978)

algun ball popular, com succeeix també a la Dansa clàssica, o de Flamenc, pur o estilitzat. En general, al llarg dels segles XX i XXI una tendència molt estesa a la Dansa és la de barrejar i sumar estils, així, la Dansa espanyola moderna pot de vegades tenir influència, i influir, a la Dansa contemporània o la Dansa del ventre, per exemple. La Dansa espanyola ha tingut una forta influència a la Dansa clàssica, no només en ballets sinó aportant moviments. Altres corrents, anomenades puristes, prefereixen separar sempre completament els diferents estils.

Els balls tradicionals estudiats a la Dansa espanyola depenen de cada escola, però habitualment s'entén que han de formar part dels localitzats a Espanya. Moltes vegades han estat els balls regionals més coneguts en cada temps, o segons cada moda, i poden incloure la Sardana, la Jota i les Sevillanes. Però no sempre és així: per exemple, a Catalunya hi ha escoles que consideren que almenys cal conèixer els balls i danses dels esbarts dansaires catalans, i hi ha escoles que donen més importància al Flamenc i Balls i danses gitanes i andaluses.

Alguns referents a Catalunya de Dansa espanyola: Emma Maleras, José de Udaeta, Rosita Segovia, Pastora Martos, etc.

Vols saber més sobre la Dansa espanyola?

http://ca.wikipedia.org/wiki/Dansa_espanyola

Què entenem per Flamenc?

Origen: Segle XVIII a Andalusia.

Carmen Amaya

El Flamenc és un gènere espanyol de música i Dansa que es va originar a Andalusia en el segle XVIII, que té com a base la música i la Dansa andalusa i en la creació i desenvolupament van tenir un paper fonamental els individus de l'ètnia gitana. El Flamenc neix i es desenvolupa a Andalusia. Té influències morisques, gitanes, africanes, i americanes, entre d'altres. El cante, el toque i el baile són les principals facetes del Flamenc. Els diferents estils flamencs, s'anomenen palos. El 16 de novembre de 2010 el Flamenc va ser declarat Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat per la UNESCO.

Alguns referents a Catalunya de Flamenc: Vicente Escudero, Carmen Amaya, La Chunga, José de la Vega, Incepción Danza, etc.

Vols saber més sobre el Flamenc?

http://ca.wikipedia.org/wiki/Flamenc_%28m%C3%Basica_i_ball%29

Altres estils de dansa

La Dansa ha anat evolucionat en molts estils, des de la Dansa acadèmica o Ballet, fins al Breakdance i el Krumping. Les definicions que constitueixen a la Dansa depenen de factors socials, culturals, estètics, artístics i morals, així com també del rang de moviment funcional (com la Dansa folklòrica) fins les tècniques virtuoses (com el Ballet).

Es pot classificar els estils de Dansa en tradicionals i folklòriques, clàssics i moderns. Malgrat això existeixen altres classificacions. Altres estils de Dansa a més dels ja mencionats són: Jazz, Breakdance, Salsa, Rock n' Roll, Dansa barroca, Tango, Dansa del ventre, Sardana, etc.

<http://es.wikipedia.org/wiki/Danza>

**Nota: Hi ha múltiples definicions de Dansa i dels estils de dansa, en aquest dossier la font utilitzada ha estat la Viquipèdia i/o laWikipedia, i l'apartat de Dansa contemporània està escrit en base a notes del propi Toni Jodar, explicador de dansa.*

2. Introducció a la Dansa moderna i contemporània

Autor: Toni Jodar

“La Dansa moderna és una expressió artística que sorgeix davant la necessitat d’expressar-se lliurement amb el cos i trencar amb la tècnica del ballet clàssic. El seu origen es remunta a finals del S.XIX, i a finals dels anys 40 comença a anomenar-se Dansa contemporània.”

A principis del segle XX sorgeixen una sèrie de figures que revolucionen el panorama de la Dansa, dominat en aquell moment pel Ballet clàssic. Va ser **Isadora Duncan** la primera que va trencar amb l'estil del Ballet basat en la **ingravedesa** del cos, la seva estètica de sabatilles de punta i roba ajustada, i els seus temes i històries de princeses i prínceps. Inspirant-se en l'emoció de la música, lluny del virtuosisme tècnic, va voler retrobar els moviments **innats i naturals** de l'home: va ballar **descalça**, es va posar vestits còmodes (gases, túniques), va representar temes de la Natura (el vent, l'onada, l'arbre,...). Isadora Duncan no va elaborar cap tècnica que permetés seguir el seu estil, però la següent generació, amb figures com **Marta Graham** i **José Limón**, sí va construir un estil propi i precís, i va deixar una tècnica sistematitzada. (Anys 30-40). La primera tècnica **Graham** es basa en la idea del **contract/release (contracció/extensió)** com a motor de la dansa. La musculatura, en fer l'acció de contraure's i expandir-se, provoca el moviment. Aquest mecanisme el situa en el tors com a centre productor de la seva Dansa. Això dóna un fort caràcter dramàtic al moviment i expressa en les seves obres, més explícitament, els **drames i mites** de l'ésser humà. També cal destacar l'aportació de la posició de les cames **“paral·lel”** (genolls i peus orientats cap endavant), els peus flexionats, el **“flex”**, com a nou **vocabulari estètic**, i la gran utilització del **terra** com a suport. El segon estil, tècnica **Limón**, parteix de la idea del **caure i recuperar-se (fall/recover)**: el cos, en sortir-se de l'equilibri físic, cau pel pes (estat de desequilibri) que, a través de l'acció del rebotar, recupera l'estat d'equilibri. Aquest joc entre el **caure** i el **recuperar** és la característica de la Dansa de José Limón, que dóna un estil més alegre i joiós al moviment. En resum, es diria que en la Dansa de Martha Graham destaquen les **contraccions** del tors, mentre que en la de José Limón destaquen les **caigudes** de cap i tors. El tercer gran estil s'anomena **Dansa contemporània**, i el representa **Merce Cunningham**. Consisteix en la utilització del tors en forma **corba (curve)**, la incorporació, del treball de cames (bagatge de la tècnica clàssica), i la gran importància de l'**espai** (proliferació de zones a l'escenari i canvis de direcció molt marcats). També és conegut per l'aportació d'**idees noves i trencadores** a la coreografia com l'eliminació de la narració en el moviment, la ruptura amb la frontalitat, l'autonomia i independència del moviment, la incorporació de gestualitats quotidianes i “estranyes”, la introducció de l'atzar,... (Anys 50-60). Un quart estil és el que s'anomena **release** (deixar anar) o **post-modern**, on el moviment no surt ja tant del treball estrictament muscular sinó d'una revisió de la consciència corporal, atenent més les articulacions, els fluids interns (limfa, sang), la incorporació de tècniques orientals suaus (tai-txi, ioga, la respiració, la relaxació), la Dansa de **contacte** (recolzament del cos amb l'altre, *contact-improvitatió*), i la **improvisació**, per a generar moviment. (Anys 70-80). Aquestes corrents van néixer i es van desenvolupar als Estats Units, però a Europa va sorgir un corrent propi de moviment

anomenat **dansa-teatre**. Una forma mixta, composta de Dansa i teatre, on els dos llenguatges s'**interrelacionen** i combinen, convertint al ballarí en "representador" i "**co-autor**" de l'obra (nova figura amb personalitat creativa, versàtil). **Pina Bausch** és la seva gran representant. (Anys 70-90). Per acabar, cal esmentar la "**Dansa jazz**" provenint de la cultura afro-americana (fort component rítmic, rapidesa, aïllament de parts del cos - "**isolations**",...), que ha influenciat a tots els corrents esmentats i proveeix, sota diferents formes i estils, la varietat del **teatre musical**, **cinema musical**, cabaret, music-hall, tv-show, concerts, *break-dance*, hip-hop, disco,...

3. Alguns protagonistes de la dansa moderna i contemporània

Isadora Duncan San Francisco, 1877- Niça 1927

La seva fascinació pel moviment de les onades del mar des de petita serien la seva inspiració, imaginava moviments de mans i peus que acompanyaven les ones i que serien l'origen del seu peculiar estil de dansa. A Nova York va ingressar a la companyia de teatre del dramaturg Augustin Daly. Poc després emigrà a Europa on passava llargues hores al Museu Britànic, fascinada per les **expressions artístiques de la Grècia clàssica**, especialment els gots decorats amb figures dansaires. D'elles adoptà alguns elements com ara inclinar el cap enrere. Per a ella, **la dansa havia de ser la prolongació dels moviments naturals del cos**. Va ser una revolucionària (no sempre entesa) per **trencar amb els patrons clàssics**, incorporant posades en escena i moviments que tenien més a veure amb una visió filosòfica de la vida. Ballava sense maquillatge i amb el cabell sense recollir, sense sabatilles, i la seva posada en escena era també revolucionària i minimalista. Va mostrar la seva dansa a nombrosos països com Rússia, on Anna Pavlova la va convidar a visitar-la.

Vols veure com es movia?

www.youtube.com/watch?v=mKtQWU2ifOs

www.youtube.com/watch?v=nUvaraDf_3Y

José Limón Mèxic, 1908-Nova York, 1972

Imprescindible referent en la història d'aquest art. La seva relació amb la dansa **va començar als 20 anys a Nova York** quan va veure el seu primer espectacle. Es va matricular a l'estudi de Humphrey Widman. I tot i les dificultats que va trobar en el seu propi cos, per unes cames de músculs massa endurits per la seva faceta de corredor, Limón no va trigar a demostrar les seves **grans aptituds per a la dansa**.

Va ser ballarí solista de la companyia de Humphrey Widman on va realitzar els seus primers treballs com a coreògraf per més tard posar-se al capdavant de la seva pròpia formació, la Limon Dance Company, encara activa. Allà va establir les bases d'un estil i tècnica propis, que avui se segueix estudiant. Es va inspirar amb freqüència en les seves arrels mexicanes i es va mostrar interessat per mostrar al públic significats i matisos de la cultura llatinoamericana.

Vols veure com es movia?

www.youtube.com/watch?v=AkwI8vnDyo4

www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=eJyurUEagI4

Martha Graham Pittsburgh, 1893- Nova York, 1991

Va estudiar amb la ballarina pionera de la dansa nord-americana Ruth Saint Denis. Va entrar a la Denishawn Company, considerada el bressol de la dansa moderna nord-americana, amb qui va viatjar a Londres permetent conèixer Eleonore Duse, Paderevski i Diaghilev. Al seu retorn decideix iniciar la seva vida a Nova York com a artista independent, treballa encara en altres companyies i dóna classes, per formar la seva pròpia companyia, la Martha Graham School of Contemporary Dance.

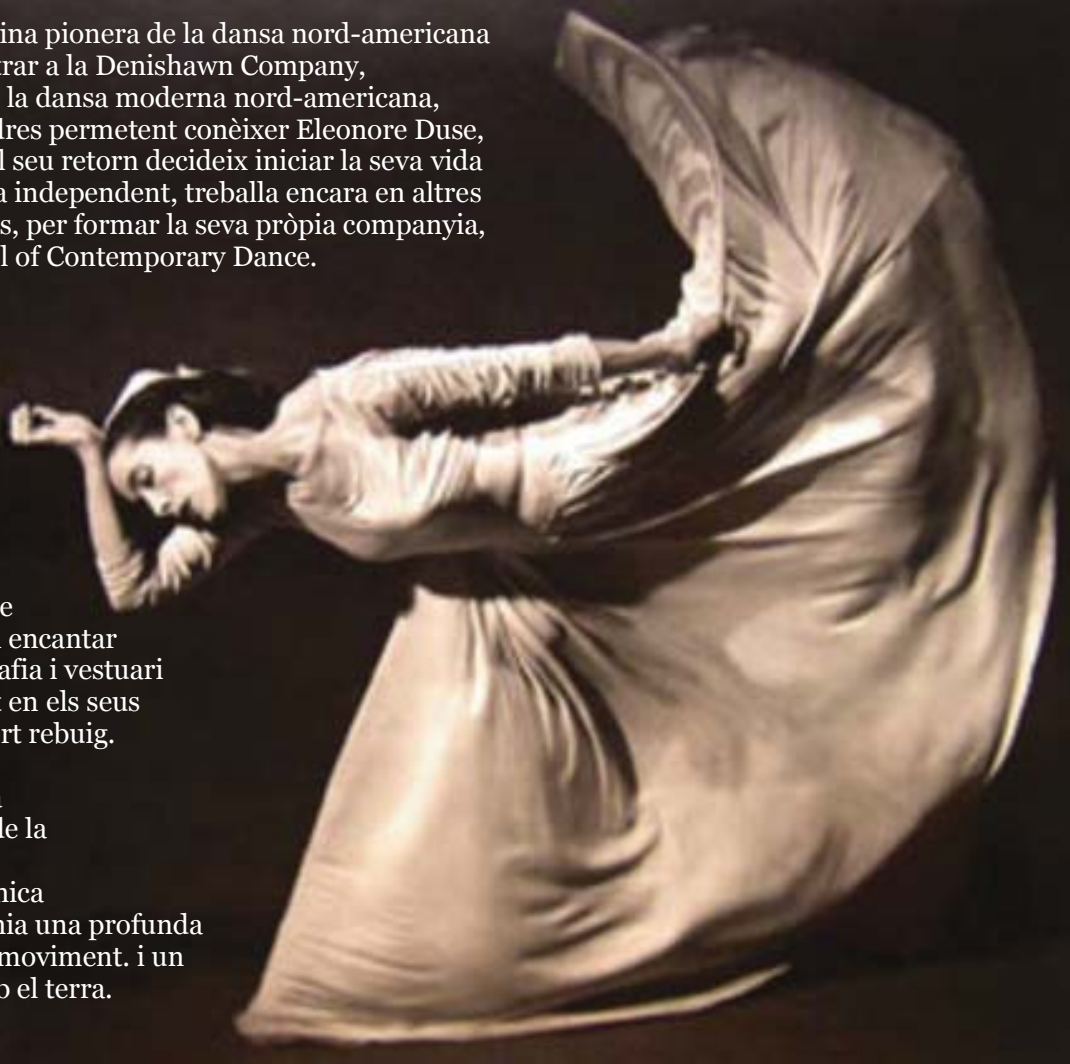
Va rebutjar l'estil adornat de les produccions i **va trencar amb les rígides convencions de la dansa del segle XIX**, creant la seva

pròpia tècnica:

violentes contraccions pèlviques i treball abrupte a nivell del terra, que van encantar al món. La seva escenografia i vestuari més auster i la rotunditat en els seus moviments van causar cert rebuig.

Va evolucionar en el seu estil convertint-se en una de les principals figures de la dansa contemporània.

Va desenvolupar una tècnica de formació que comprenia una profunda relació entre respiració i moviment. i un contacte molt proper amb el terra.

Vols veure com es movia?

www.youtube.com/watch?v=Lr8OqS7glxk

www.youtube.com/watch?v=zHjyW6bJ8R0&feature=related

Mercè Cunningham Washington, 1919- Nova York, 2009

El ballarí i coreògraf va cursar estudis de folklore, claqué i balls de saló a la seva ciutat natal, i cap a 1940 es va iniciar en el ballet. Es va trobar amb el compositor avantguardista John Cage en una classe de dansa a Washington (1938), i junts van formar una llarga i productiva associació. Des de 1939 fins 1945 va treballar com a ballarí solista en la companyia de la Martha Graham. El 1953 en va fundar la seva pròpia.

En rebuig als temes psicològics i literaris de Graham, va considerar el moviment el seu únic objectiu, així, la seva tècnica coreogràfica consistia en la combinació aleatòria d'una sèrie de seqüències prèviament seleccionades. Va trencar amb bona part dels elements tradicionals del llenguatge coreogràfic tradicional com la frontalitat, la caracterització del vestuari i la coordinació amb la música.

Vols veure com es movia?

<http://video.google.com/videoplay?docid=-8748661616907155481>

www.youtube.com/watch?v=ra2T_iMXQVM

Pina Bausch Solingen, 1940-Wuppertal,2009

Els seus més de vint anys de trajectòria com a creadora, avalen una carrera de contundents treballs, que reflecteixen l'univers i llenguatge tan personal de la coreògrafa, seguit i respectat per companyies i escoles de mig món.

Deixebla directa de Kurt Joos, va començar els seus estudis de dansa als 15 anys a la Folkwang d'Essen, on es va graduar i allà va tornar anys després (després de passar per Estats Units) per ballar primer, i coreografiar i dirigir després, la companyia de dansa que va sorgir de la Folkwang.

A USA va passar quatre anys ampliant els seus estudis amb José Limón, Antony Tudor,... Fa fundar la Tanztheater Wuppertal amb la que va girar per mig món. Es considera la creadora de la dansa-teatre.

Vols veure com es movia?

www.youtube.com/watch?v=Jm70fMM3JAK

www.youtube.com/watch?v=NOTjyCM3Ou4

4. Els valors de la Dansa

“La Dansa pot esdevenir un element clau per al desenvolupament integral del nen i facilitar l’aprenentatge de qualsevol matèria”

UN ART ESCÈNIC

La dansa és un art escènic, un **mitjà de comunicació i expressió**, i un llenguatge artístic que forma part del patrimoni cultural del país. És intangible i única, com els valors, els coneixements i les emocions que transmet. La seva capacitat d’abstracció, de transmissió d’emocions, de desenvolupament del pensament, d’exploració de les possibilitats estètiques i expressives del cos i del seu moviment fan que sigui altament **creativa** i que s’hi puguin combinar diferents disciplines artístiques.

UN ART INTE GRADOR

La dansa és un llenguatge que **potencia el diàleg**. En un moment com l’actual, en què la barreja de cultures, llengües i religions està cada vegada més present en les nostres societats, aquesta capacitat d’interrelació esdevé un valor afegit molt apreciable. La dansa és una forma de comunicar-se sense fronteres de cap tipus; un **llenguatge veritablement universal**.

UN ART SALUDA BLE

La base de la dansa és el cos, i aquesta vessant física la fa singular. El moviment generat per la dansa ens proporciona **beneficis directes sobre la salut**. Ens aporta resistència, força muscular, flexibilitat, elasticitat, autoestima, estabilitat emocional i sensació de benestar, entre d’altres. A més a més, quant a l’aspecte terapèutic, la **Dansa Moviment Teràpia** ajuda a tractar l’autisme, la depressió, les addiccions, la hiperactivitat, etc. També és beneficiosa per a les persones amb discapacitats físiques, psíquiques i sensorials.

UN ART EDUCATIU

La dansa pot esdevenir un element clau per al **desenvolupament integral de la persona** i per **facilitar l’aprenentatge de qualsevol matèria**; així ho han demostrat investigacions recents en el camp de la neurologia, que manifesten la relació entre el moviment i els processos d’aprenentatge. En aquest context la dansa ajuda a expressar idees i emocions, i potencia la capacitat creativa, l’autoconeixement, la integració, la responsabilitat, la memòria, la coordinació...

Extret del document Junts per la Dansa de l’APdC www.juntsperladansa.org

5. Aprendre ballant

Els valors de la Dansa- APdC

4 EL DIÀ D'ASSOCIACIÓ DE PROFESSIONALS DE DANÇA DE CATALUNYA

Aprendre ballant

Marta Guiso. L'autoconeixement i la seguretat la millora de l'aprenentatge només són alguns dels beneficis que la Dansa pot aportar en l'àmbit educatiu. Encara que a Catalunya la Dansa no s'ha incorporat a l'educació obligatòria fins a l'any 2007, a través de la iniciativa de la Dansa sobretot els nens que no dominen el verb, explica Clàudia Moreso, cofundadora de la companyia. En aquell moment, entre molts d'altres, el Teatre de Sant Cugat va ser l'espai de treball amb més de 1500 nens, entre nou i onze anys, a través de la Dansa i el joc.

“El nen aprèn millor les diferents matèries a través de la Dansa”

Clàudia Moreso, coreògrafa

El nen aprèn millor les diferents matèries a través de la Dansa i el joc.

“El llenguatge natural dels nens és el moviment”

Helena Garrabou, mestra de Dansa creativa i directora de l'escola Movement

La Dansa creativa és una important activitat que ajuda a desenvolupar la capacitat de comunicació i el llenguatge dels nens.

Helena Garrabou, amb un grup de nens de Movement.

Helena Garrabou, mestra de Dansa creativa i directora de l'escola Movement, explica que la Dansa creativa és una important activitat que ajuda a desenvolupar la capacitat de comunicació i el llenguatge dels nens.

Helena Garrabou, mestra de Dansa creativa i directora de l'escola Movement, explica que la Dansa creativa és una important activitat que ajuda a desenvolupar la capacitat de comunicació i el llenguatge dels nens.

Dansa de Dansa creativa al centre Movement.

La Dansa creativa m'ha funcionat molt bé a partir d'un conte, una imatge, un objecte, una proposta de moviment. He notat un gran canvi en els nens, més creatius i més segurs.

CEPSA Círcul Marítim: l'única escola d'enguany de l'Estat. A Catalunya hi ha l'única escola integrada del país, el CEPSA Círcul Marítim de Sant Cugat.

Després d'haver fet un curs de Dansa creativa a l'Associació de Mestres Rosa Sensat, dels pocs centres que ofereixen aquest tipus de formació, li va canviar completament la concepció de la seva feina.

Després d'haver fet un curs de Dansa creativa a l'Associació de Mestres Rosa Sensat, dels pocs centres que ofereixen aquest tipus de formació, li va canviar completament la concepció de la seva feina.

Després d'haver fet un curs de Dansa creativa a l'Associació de Mestres Rosa Sensat, dels pocs centres que ofereixen aquest tipus de formació, li va canviar completament la concepció de la seva feina.

Després d'haver fet un curs de Dansa creativa a l'Associació de Mestres Rosa Sensat, dels pocs centres que ofereixen aquest tipus de formació, li va canviar completament la concepció de la seva feina.

Després d'haver fet un curs de Dansa creativa a l'Associació de Mestres Rosa Sensat, dels pocs centres que ofereixen aquest tipus de formació, li va canviar completament la concepció de la seva feina.

Després d'haver fet un curs de Dansa creativa a l'Associació de Mestres Rosa Sensat, dels pocs centres que ofereixen aquest tipus de formació, li va canviar completament la concepció de la seva feina.

Després d'haver fet un curs de Dansa creativa a l'Associació de Mestres Rosa Sensat, dels pocs centres que ofereixen aquest tipus de formació, li va canviar completament la concepció de la seva feina.

Xènia Guirao L'autoconeixement, la seguretat i la millora de l'aprenentatge només són alguns dels beneficis que la Dansa pot aportar en l'àmbit educatiu. Encara que a Catalunya la Dansa és una de les activitats extraescolars més sol·licitades -hi ha més de 350 centres-, a l'educació obligatòria no existeix com a assignatura curricular, sinó que està integrada en les assignatures de Música i Educació Física. Conscients d'aquesta mancança, fa quatre anys la companyia Nats Nus Dansa va iniciar un programa per introduir la Dansa a totes les escoles de Sant Cugat, "als nostres espectacles havíem vist la facilitat de connexió que el nen estableix amb la Dansa, sobretot els més petits que no dominen el verb", explica Clàudia Moreso, cofundadora de la companyia. En aquell moment eren residents al Teatre de Sant Cugat i els va sorgir l'oportunitat de treballar amb més de 1.500 nens, entre nou i onze anys, a les escoles públiques. "La rebuda va ser molt bona, els mestres van veure una nova manera de treballar i van entendre que el nen aprèn millor a contar, l'abecedari, etc., a través de la Dansa i el joc", explica. Els nens van començar amb un treball d'una hora setmanal i en substitució de Música o

Educació Física- de sensibilització del cos i van acabar amb tot un procés de creació a través de la Dansa creativa, que va culminar en un espectacle. A partir d'una idea general cada nen aportava la seva pròpia personalitat a l'hora de moure's i treballava aspectes com la dinàmica i el ritme. "Va ser molt enriquidor, molts nens deien: 'Ah!, això és Dansa?!", la gent encara creu que la Dansa és virtuosisme físic i no és cert, és autoconeixement, creativitat, entendre's en grup i respectar sense els límits de la llengua", explica. La creadora recorda especialment una sessió en què un nen mexicà acabava d'arribar a l'escola i no entenia el català: "Estava sol, assegut en un banc, quan vaig parlar-li i de cop va començar a moure les mans; el vaig conduir cap al grup i va acabar integrant-s'hi." El projecte de Nats Nus va finalitzar el 2008, però la companyia vol seguir amb la iniciativa i estendre-la a altres municipis. No obstant això, continuen formant mestres dins del cicle Dan Dansa del Mercat de les Flors. El curs pretén donar eines per introduir la Dansa a l'aula i compta, a més de amb Nats Nus, amb Àngels Margarit / Cia. Mudances. "Ha tingut una gran acollida per part dels mestres, que tenen molta necessitat de formar-se en aquest àmbit", conclou Moreso.

“El nen aprèn millor les diferents matèries a través de la Dansa” Clàudia Moreso, coreògrafa

Paula Gutiérrez és professora de Música de nens entre tres i cinc anys a l'escola SEK. Després d'haver fet un curs de Dansa creativa a l'Associació de Mestres Rosa Sensat, un dels pocs centres que ofereix aquest tipus de formació, li va canviar completament la concepció de la seva feina. A l'hora setmanal que destinaven a la psicomotricitat, van dividir els alumnes en dos grups i cada grup fa Dansa, cada 15 dies, com a assignatura curricular. "La Dansa creativa m'ha funcionat molt bé; a partir d'un conte, una imatge, etc., creo una proposta de moviment. He notat un gran canvi

en els nens", comenta. Desafortunadament a primària no ho pot fer per manca de temps; malgrat això, creu que seria molt positiu que es treballés.

"La Dansa creativa m'ha funcionat molt bé; a partir d'un conte, una imatge, etc., creo una proposta de moviment. He notat un gran canvi en els nens", Paula Gutiérrez, mestra de primària

CEPSA Oriol Martorell: escola integrada que imparteix el grau elemental

A Catalunya l'única escola integrada que tot l'Estat que imparteix el grau elemental és el CEPSA Oriol Martorell. Amb més de deu anys de vida, acull alumnes entre sis i setze anys que reben els ensenyaments generals obligatoris integrats amb els de Dansa i Música. "Hem aconseguit que dins del sistema educatiu es contempli la Dansa i s'organitzi com els altres ensenyaments artístics", explica Amèlia Boluda, pedagoga i coordinadora de l'especialitat de Dansa. "L'escola, a més d'ensenyar els coneixements, també ha de formar persones, crear uns valors, i la Dansa dóna eines per crear-los", assegura. "La Dansa treballa el cos, la ment i l'esperit conjuntament, a més de la disciplina, l'esforç i la superació", afegeix. D'altra banda, l'Institut del Teatre, ofereix estudis integrats amb Dansa a partir de la secundària, a l'EESA/Conservatori Professional de Dansa. Al mateix centre poden estudiar ESO i Dansa.

Una de les iniciatives que pretén apropar la Dansa a l'escola, en l'àmbit extraescolar, és Educadansa, un projecte liderat per Sandra Pallisera i Xesca Casagran que es duu a terme a Girona. "Vam iniciar aquest projecte perquè hi ha molta gent que no pot apuntar-se a una escola privada de Dansa", explica Xesca Casagran. Actualment ja treballen a vuit escoles i volen seguir expandint la iniciativa. El ballarí Toni Jodar també introdueix la Dansa a les escoles, a un nivell més divulgatiu, gràcies a *La Dansa en 50 minuts*. La proposta consisteix en una explicació-conferència dels diferents corrents de la Dansa, que s'il·lustra amb moviments i gestos que permeten assimilar els coneixements molt millor. L'activitat es fa amb alumnes de secundària i batxillerat tot i que ja ha arribat a les universitats i s'ha estès més enllà de Catalunya. "Els estudiants s'obren a una disciplina que no coneixen, que en realitat els és molt propera, i comproven que utilitzant el cos poden expressar-se", comenta.

La Dansa a l'adolescència

L'adolescència és una de les edats més complexes del desenvolupament de l'individu; es tracta d'una etapa plena de tabús i en què la Dansa també pot tenir una incidència molt positiva. "Si els agrada ballar i el professor connecta amb ells, els beneficis són molts: coneixen més el cos i accepten els canvis, agafen seguretat i els hi puja l'autoestima", explica Susana Pérez, doctora en Psicologia i ballarina. El treball de la mirada és molt important, "se senten insegurs i comencen a mirar de forma perduda, i els desplaçaments diagonals i els moviments directes els donen molta seguretat". La psicòloga imparteix Expressió corporal a Ciències de l'Activitat Física i l'Esport, és assessora a escoles de Dansa i forma part del grup d'investigació a la Universitat Ramon Llull, on es tracten els beneficis de la Dansa en la població: "El que investiguem, i sabem, des de fa 10 anys és que la Dansa augmenta l'autoestima i disminueix l'ansietat. A més, és un element de cohesió grupal molt important", conclou.

"El llenguatge natural dels nens és el moviment"

Helena Garrabou, mestra de Dansa creativa i directora de l'escola Movement

La Dansa creativa és una expressió artística, sorgida a partir de la Dansa contemporània, que té com a eines bàsiques el moviment natural i espontani del cos, "està especialment recomanada per als infants perquè els ajuda a expressar idees i emocions", explica Helena Garrabou, directora de l'espai Movement de Barcelona. L'Helena balla des de petita però no va ser fins als 28 anys quan va descobrir la Dansa creativa a Nova York. Ara l'aplica al seu espai, per on passen cada setmana més de 120 alumnes entre els quatre mesos i els dotze anys. Segons explica, investigacions recents en el camp de la neurologia han demostrat la relació que existeix entre el moviment i els processos d'aprenentatge; la Dansa ajuda a desenvolupar més fàcilment habilitats bàsiques com aprendre a escoltar o resoldre problemes, i contribueix a millorar l'aprenentatge. "Hi ha diferents tipus d'intel·ligència, no només la lògica i la matemàtica, també hi ha la kinestètica: la dels individus que processen la informació mitjançant el cos i que aprenen millor a través del tacte i el moviment; quan ho vaig descobrir vaig decidir tirar endavant el projecte", explica.

“La Dansa ajuda a desenvolupar més fàcilment habilitats bàsiques com aprendre a escoltar o resoldre problemes, i contribueix a millorar l'aprenentatge” Helena Garrabou, mestra de Dansa

A Movement es duen a terme diversos programes en funció de l'edat del nen: a partir dels quatre mesos els infants desenvolupen l'activitat acompanyats dels pares; als tres anys comencen a treballar individualment la Dansa creativa i altres programes com *L'anglès a través de la Dansa*; i a partir dels set anys i mig s'inicien en els diferents estils de Dansa. La directora assegura que els resultats en totes les edats són molt positius. A més, ha comprovat com el moviment pot ajudar especialment a aquells nens que tenen dificultats de concentració i com el rendiment escolar pot millorar molt a través d'uns moviments determinats: "S'ha descobert que molts nens amb dificultats d'aprenentatge no van gatejar de petits. El gateig és un moviment creuat, quan es fa un moviment d'aquest tipus els dos hemisferis del cervell es connecten i la informació passa més ràpidament." Un altre dels pilars en què es basa el treball de Movement és el reforç positiu: "reforçar el que s'ha fet bé i comentar allò que pot ser millorable els dóna molta seguretat", afirma. A banda de les classes que fa al centre, la pedagoga ha format mestres d'educació infantil i primària a l'Associació Rosa Sensat: "La Dansa a l'escola aporta beneficis a tots els àmbits perquè és un llenguatge natural. Els mestres saben que tenir un nen assegut cinc hores és molt difícil perquè necessiten moure's, per això la Dansa creativa esdevé una eina pedagògica idònia per aplicar en qualsevol matèria curricular."

Dansa als museus

Helena Garrabou també ha desenvolupat programes de Dansa als museus dirigits a escoles i famílies. El 2001 va tractar l'art medieval a partir de la simbologia i el bestiari: "Fèiem un recorregut per la sala i descobríem com es mouen els diferents animals, els hi encantava!", explica. El MNAC i el Museu Nacional d'Art de Girona són dos dels centres que acullen aquest projecte multidisciplinari. D'altra banda, al 2005 va desenvolupar el programa *La Dansa de fades i follets*, amb l'objectiu d'apropar la iconografia de fades en l'art modernista al públic familiar i les escoles; aquest programa encara es pot trobar al MNAC.

Article extret del monogràfic 'Els valors de la Dansa' de l'Associació de Professionals de la Dansa de Catalunya, inserit a El Periódico de Catalunya -29 d'abril de 2009

6. Juguem?

Jocs i activitats pedagògiques per a fer amb els alumnes.

1. Relaciona amb fletxes els conceptes següents:

Dansa clàssica	Donen forma idees, emocions o contenen una història.
Eina de la Dansa	Sabatilles de punta i grans grups de ballarins
Peus	Pot incloure algun ball popular
Les Danses	Moviments lliures i peus descalços
Dansa espanyola	Fonament del moviment
Dansa contemporània	Cos

2. De tots els personatges que has conegut, **quin és el que més t'ha agradat?** Mira un dels seus vídeos i descriu el seu moviment, pensa en el cap, el tronc, les mans i els peus. Pots **dibuixar** com gira?, i com salta?

3. Imitació. En grups de 4, formeu parelles. Cada parella imitarà els moviments de 3 estils de Dansa, l'altra parella ha de reconèixer de quin estil es tracta. Podeu escollir entre els següents estils: Ballet, Dansa contemporània, Hip-Hop i Dansa espanyola. Cada imitació durarà un màxim d'un minut.

7. El projecte: Explica Dansa

Presentació del projecte

Durant molts anys, a Catalunya i per tot l'Estat espanyol, la dansa ha viscut amb un gran buit d'informació, malgrat l'esforç que algunes persones i entitats han fet per pal·liar-lo en aquests darrers anys. Per bé que, actualment, la dansa contemporània ja té presència en la majoria de les programacions de teatres i centres culturals i, a diferència del ballet, sovintaja també en espais de mig i petit format, que propicien el diàleg amb el públic; els referents que el públic general té de la dansa clàssica són molt majors que els que pugui tenir de la dansa contemporània, que no ha estat prou explicada encara. El projecte "**Toni Jodar explica...**" respon a aquesta necessitat i aporta una informació bàsica per introduir-se al món de la dansa. Va néixer com iniciativa del ballarí a partir d'un encàrrec del Centre Cívic de Les Corts el 2002, dins el programa Dansa+Aprop que promou l'Ajuntament de Barcelona. Després, Beatriu Daniel s'incorporà a la iniciativa, conceptualitzà el projecte i dissenyà una producció que permetés aplicar l'eix central dels continguts a diversos formats i públics.

“Toni Jodar il·lustra amb el propi cos el pas del temps de la dansa i utilitza la seva experiència i humor perquè sigui una performance de caràcter pedagògic que es converteix en una lectura creativa i amena”

Objectius

Difondre d'una forma actual i plena d'expressivitat artística, la dansa entre públics diversos, i així acostar la dansa a la gent. **Introduir** el llenguatge de la dansa a través d'unes eines històriques molt bàsiques. Són les referències necessàries per comprendre l'evolució del clàssic al contemporani. **Explicar** els principals trets de la Dansa Moderna i Contemporània. **Reconèixer** la coreografia com un llenguatge significatiu, intel·ligible, ja sigui de manera narrativa o abstracta. **Percebre** la possibilitat de plasmar en la dansa aspiracions socials i personals. Reconèixer el propi cos i el poder que té en moure's. **Mostrar** la dansa des de l'experiència d'un ballarí o coreògraf professional Toni Jodar il·lustra, amb el seu propi cos, el pas del temps de la dansa i utilitza la seva experiència i humor per fer que sigui una "performance" de caràcter pedagògic, una lectura creativa i amena de la història, una obra en si mateixa. Hi mostra l'evolució del clàssic al contemporani, tot fent referència als diversos gèneres i formes que ha trobat el cos per expressar-se en el moviment.

L'equip

Concepció del Projecte: **Beatriu Daniel i Toni Jodar**

Guió / Interpretació: **Toni Jodar**

Dramaturgia: **Víctor Molina**

Imatge: **Toni Roura**

Gestió / Producció: **BdDANSA**

Dossiers pedagògics: **Xènia Guirao**

[Més informació sobre el projecte](#)

8. Entrevista a Toni Jodar

Toni Jodar, Ballarí, Performer i Explicador de dansa:

“La dansa forma part de nosaltres, està a tot arreu, només cal adonar-se’n”

Toni Jodar es va quedar atrapat per la dansa quan, amb 18 anys i sent estudiant de Lingüística i Literatura Hispànica a la Universitat de la Laguna, es va apuntar a un curs de teatre i dansa. Aviat participaria a la inauguració d'un teatre laboratori, per més tard prendre classes i entrar a la companyia d'Anna Maleras, a Barcelona. Va seguir formant-se a Nova York, on va connectar amb artistes com Cesc Gelabert -amb qui treballaria en tornar-, Carles Santos, Perico Pastor o Frederic Amat. El seu primer paper com a ballarí a la cia. Gelabert - Azzopadi va ser a *Belmonte* (1989). També va ser aquesta la seva darrera

peça com a intèrpret en la seva reposició al 2010. Ha col·laborat amb companyies com Metros, Àngels Margarit- Cia. Mudances, Lanonima Imperial, Nats Nus, Cia. Carles Santos, etc. Actualment compagina la seva tasca d'ajudant de direcció de la Cia. Gelabert - Azzopardi, amb la d' "explicador de dansa". Il·lustra amb el propi cos el pas del temps de la dansa i utilitza la seva experiència i humor per a fer una performance de caràcter pedagògic, creativa i amena per a tots els públics. Aquesta "acció-parlada" s'ha presentat -des de 2002- en circuits (nacionals i internacionals) i en formats molt diversos, ja que ofereix a qualsevol espectador eines per a gaudir de la dansa.

Com i quan sorgeix la idea d'explicar la dansa?

Durant les gires com a ballarí em vaig adonar que la gent a la sortida dels teatres es quedava comentant l'espectacle. A mi m'agradava escoltar, i si podia, contribuïa al diàleg. Vaig veure que hi havia una mancança de coneixement de la dansa contemporània i moderna, tenien preguntes, i quan jo explicava que les coses que fèiem tenien una trajectòria, que no eren un bolet aïllat del context social i artístic, lligàvem caps i tot començava a relacionar-se. Aleshores, quan va començar la preocupació per la creació i cerca de públics, des de l'Ajuntament de les Corts em van demanar fer uns tallers sobre la creació de públics i vaig començar a explicar la dansa en un context històric, així va començar.

Quines corrents de la dansa moderna i contemporània expliques?

Les principals corrents americanes de la dansa moderna i contemporània del segle XX, des del despertar d'Isadora Duncan fins a les tècniques que elaboren Martha Graham, José Limón, Merce Cunningham i les conseqüents reaccions del "contact-release". També faig una mirada cap Europa a través de la dansa-teatre, des de Mary Wigman a la gran aportació de l'admirada i recent desapareguda Pina Bausch.

Conèixer la història de la dansa és important per interessar-s'hi?

Desperta curiositat. Encara preval la idea que la dansa és un fet aïllat dels altres llenguatges i arts, i de la societat. Quan expliques que la dansa està immersa en la societat cau la idea de què la dansa és únicament un *divertimento* o una cosa aïllada. De sobte la gent veu la seva importància artística i social. Explicar la dansa abans que el públic vegi un espectacle ajuda molt a relacionar amb altres arts i a contextualitzar en un marc artístic i social, ajuda a suggerir, a despertar l'imaginari, i a fer una lectura a posteriori. El desconeixement crea rebuig i la nostra tasca precisament és evitar aquest distanciament, acostar, ajudar a apropar-se, a no tenir-li por. És una tasca de sensibilització.

El projecte dels explicadors de dansa s' adapta pràcticament a qualsevol espai i públic, a quins llocs heu estat?

En un principi vam fer la dansa en 25 minuts perquè no volia que fos una conferència. Després es va anar allargant fins a 50 minuts. Conforme es va anar difonent vam veure que despertava curiositat i vam decidir ampliar les temàtiques i el temps. Com hi havia aquest gran buit i un gran desconeixement, de seguida s'hi van interessar les persones sensibles a la dansa de teatres i auditoris, centres de secundària i primària, festivals, centres cívics, universitats, escoles de belles arts, biblioteques, etc. Vam començar a Barcelona i es va estendre a Catalunya, i després per Espanya. Hem estat al Gran Teatre del Liceu, al Mercat de les Flors,... A nivell internacional hem estat a Holanda i a Londres, al Shadler's Wells i a les afores, on he explicat la dansa tant a persones vinculades per al món de l'educació que duen programes educatius, com a les escoles i a la gent gran.

A quin lloc o públic et falta explicar la dansa i et faria especial il·lusió?

M'agradaria entrar a centres penitenciaris i també treballar amb gent amb disminució visual. Tenim un familiar cec que em preguntava com era la dansa i vaig començar a moure'm amb ell i va entendre què era, em va dir: "ara ho puc veure".

Quina és la reacció del públic després de què els hi expliquis la dansa?, què és el que més sorprèn?

La idea de què la dansa no és un fet aïllat, que està relacionada amb altres arts, i forma part d'una societat. Quan veus que no només és un *divertimento*, que la dansa explica, reflexiona, suggereix, reivindica i critica la societat i l'individu, com ho fan altres arts, causa una sorpresa. També es trenquen certs tòpics i estereotips.

Has aconseguit l'atenció de prop de 2000 nens al Liceu de Barcelona mentre explicaves la dansa. És important començar a explicar-la quan són petits?

Sí. Les primeres experiències i impressions tenen molt a veure en el desenvolupament posterior de la persona. L'experiència em diu que els ulls que et miren per primera vegada t'escolten amb tot el cos, condicionen i són importants.

Què creus que passaria si a l'escola s'incorporés una assignatura que es digués "Història de la Dansa"?, com canviaria la percepció d'aquesta?

A l'escola estudies Rembrandt, Goya, Bethooven, Shubert, el cinema,..., però la dansa no. Com ha passat amb l'art contemporani, si la dansa fos una assignatura es donaria pas a una normalització. Quan explico que hi ha artistes, escultors, pintors, músics, escriptors, cineastes, que s'han relacionat amb la dansa, de sobte veuen la dansa com un element normalitzat que forma part d'un conjunt.

Si les persones que t'escolten i et veuen "explicar la dansa" s'haguessin de quedar amb una sola idea sobre la dansa, quina t'agradaria que fos?

Que la dansa està a tot arreu, només cal adonar-se'n. Forma part de nosaltres, quan miren les onades, les branques dels arbres, quan respirem, ens movem, quan veiem la gent que camina, ens adonem que està arreu, com deia Cunningham. És una idea tant senzilla i tant immediata que quan te n'adones dius: què maco! A mi m'ha animat molt pensar que la tenim davant nostre...